

MEHIVARMA

Pölytyksen merkitys huoltovarmuudelle

*Mitä huoltovarmuus tarkoittaa maataloudelle Lapissa,
Tervola 26.5.2026*

Anna-Maria Borshagovski, SML ry

MEHIVARMA

- Tarhamehiläisten tuottama pölytys osana huoltovarmuutta -hanke

Huoltovarmuus ruoantuotannossa

Turvattava ravinnon saanti, joka on riittävän laadukasta ja runsasta.

Koneet, laitteet, varaosat

Energia

Torjunta-aineet

Työvoima

Lannoitteet

Rehu

Kylvösiemenet

Pölytys

Pölytys on tärkeä tuotantopanous

Pölytyspalvelun saatavuus on osa Suomen huoltovarmuutta.

Hyödyllinen ja jopa välttämätön maatalouden arvokkaampien erikoiskasvien tuotannossa.

Suomessa hyödyntämätöntä potentiaalia on paljon: **76 000 mehiläispesää → satoja tuhansia pesiä voisi olla lisää.**

Pölytys on tärkeä tuotantopanos

Pölyttäjästä riippuvainen viljelyala n. 77 000 ha. (*Luken tilastot*)

Kotimaisuusaste

93 %

Tarhamehiläinen

- Tuonti ka. 4800 yksikköä/vuosi (*Tuontitilastot 2015-2019*)
- Valtaosa kotimaita tuotantoa

Kimalainen

- Tuontia 10 000 pesää/vuosi
- 600 000 – 1,5 milj. euroa vuosittain + alv. + rahti
- Kotimaista tuotantoa ei ole

0 %

A. Borshagovski, SML

Pölytys on tärkeä tuotantopanous

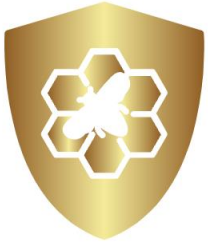
Hyönteispölytyksen arvo maataloudelle Suomessa 2020: Kokonaisarvo 44 milj. e

- ❖ Peltokasvit 27 %
- ❖ Puutarhakasvit: 73 % (*Pölyhyöty-hankkeen raportti, 2022*)
- ❖ Tarhamehiläisen osuus arvosta 10 – 100 % (*Lehtonen 2012, SML 2012*)

Arvo biodiversiteetille suuri + geneettinen rikkaus.

Tarja Ollikka, SML

Pölytyspalvelun hyötyjä

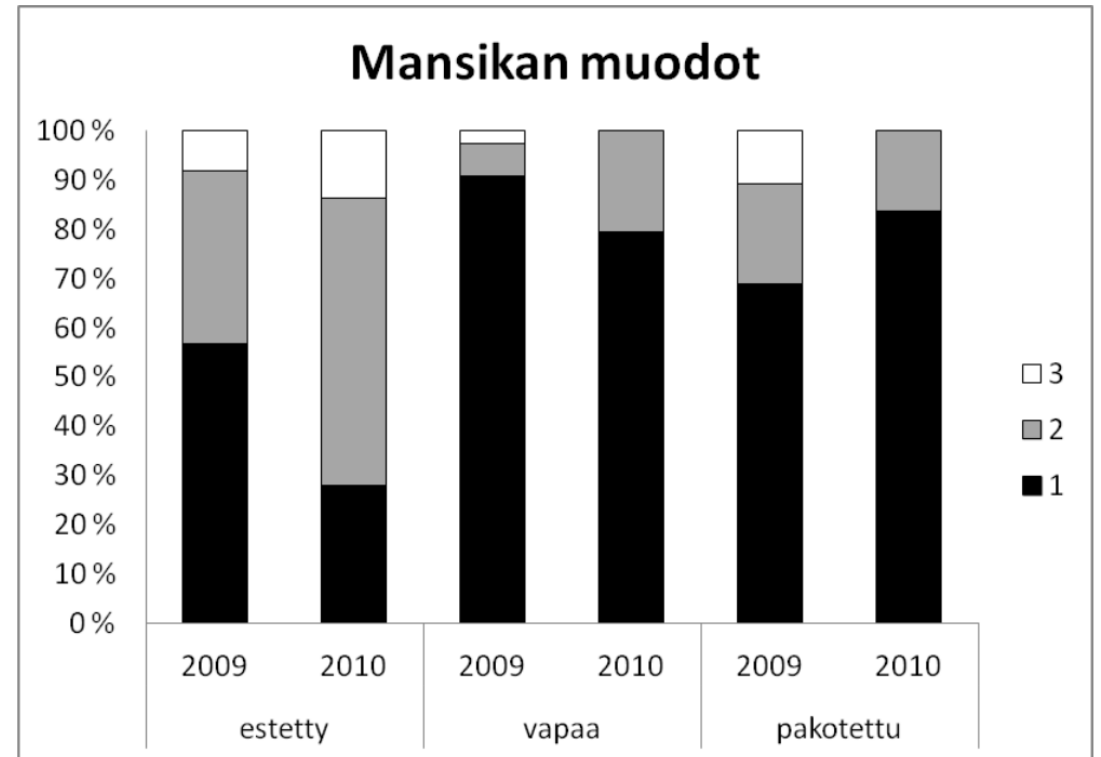
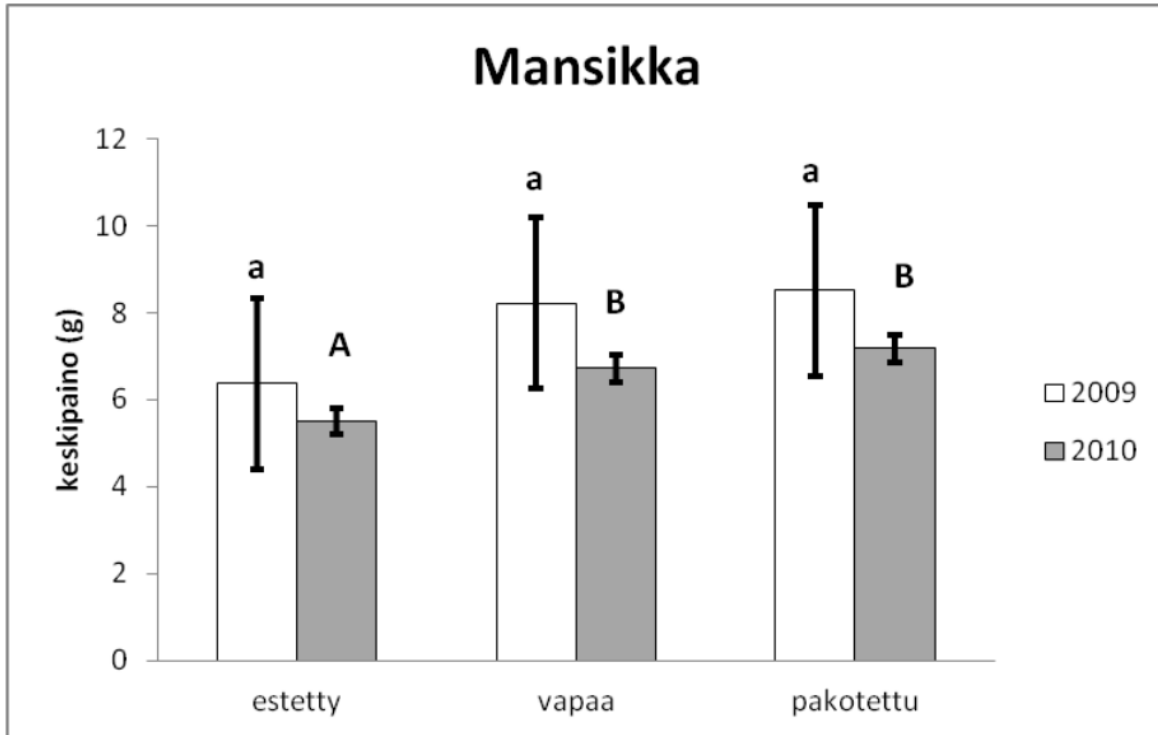
- Sadon suuruus
 - Sadon laatu
- Tuleentumisen paraneminen
- Siementen tuoton paraneminen
 - Varisemisen väheneminen
- Luonnonpölyttäjien kannanvaihteluiden tasaaminen

→ viljelypinta-alan tehokkaampi käyttö

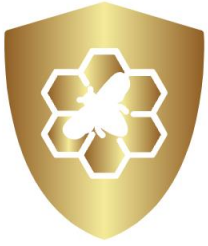

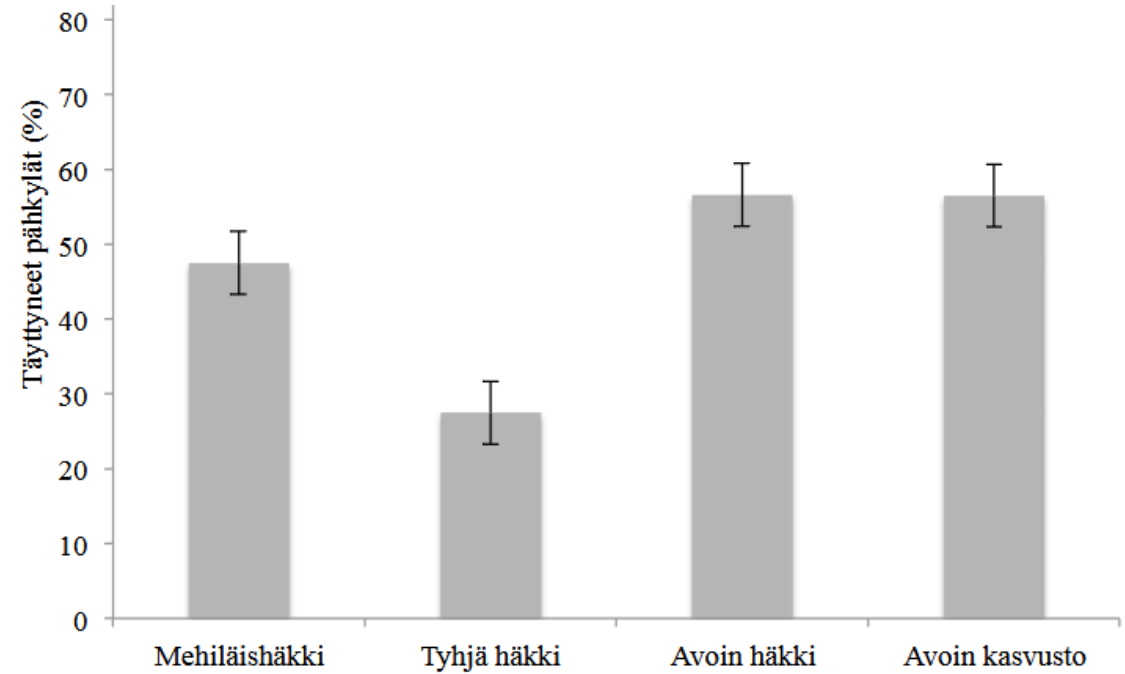
Mansikka

Pollari, 2012, Turun yliopisto

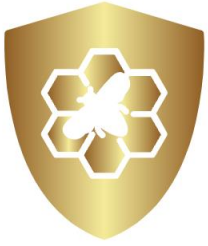

Tattari

Ryhmä	Koko laskentakaudella		Pääsadon muodostuessa	
	Yksilömäärä	Osuus (%)	Yksilömäärä	Osuus (%)
Tarhamehiläinen	193	35,0	75	59,5
Kimalaiset	61	11,1	23	18,3
Kukkakärpäset	243	44,1	6	4,8
Muut kaksisiipiset	39	7,1	15	11,9
Erakkomehiläiset	5	0,9	0	0,0
Päiväperhoset	10	1,8	7	5,6
Yhteensä	551	100,0	126	100,0

Toratti, 2018, Helsingin yliopisto

Viljelykasvien riippuvuus hyönteispölytyksestä

Puutarhakasvi	Sadon riippuvuus hyönteispölytyksestä	Tarhamehiläisen osuus hyönteispölytyksestä
Mansikka	20 %	10–30 %
Omena	90 %	60 %
Päärynä	70 %	60 %
Mustaherukka	70 %	30 %
Punaherukka	70 %	20–30 %
Pensasmustikka	100 %	100 %
Puutarhavadelma	70 %	60 %
Avomaankurkku	90 %	40 %

Peltokasvi	Sadon riippuvuus hyönteispölytyksestä	Tarhamehiläisen osuus hyönteispölytyksestä
Rypsi	80 %	15–30 %
Rapsi	5–15 %	11 %
Härkäpapu	30 %	40 %
Tattari	90 %	70–90 %
Kumina	15–65 %	60 %
Valkoapila	80–90 %	Ei tietoa
Alsikeapila	70–90 %	70–90 %
Puna-apila	100	25 %

Pölytystarve on kasvussa: Puutarhaviiljely

**Nykyinen tuotannon kasvu
ja leviäminen
pohjoisemmaksi:**

- Omenaa manner-Suomeen
- Marjoja kohti Lappia

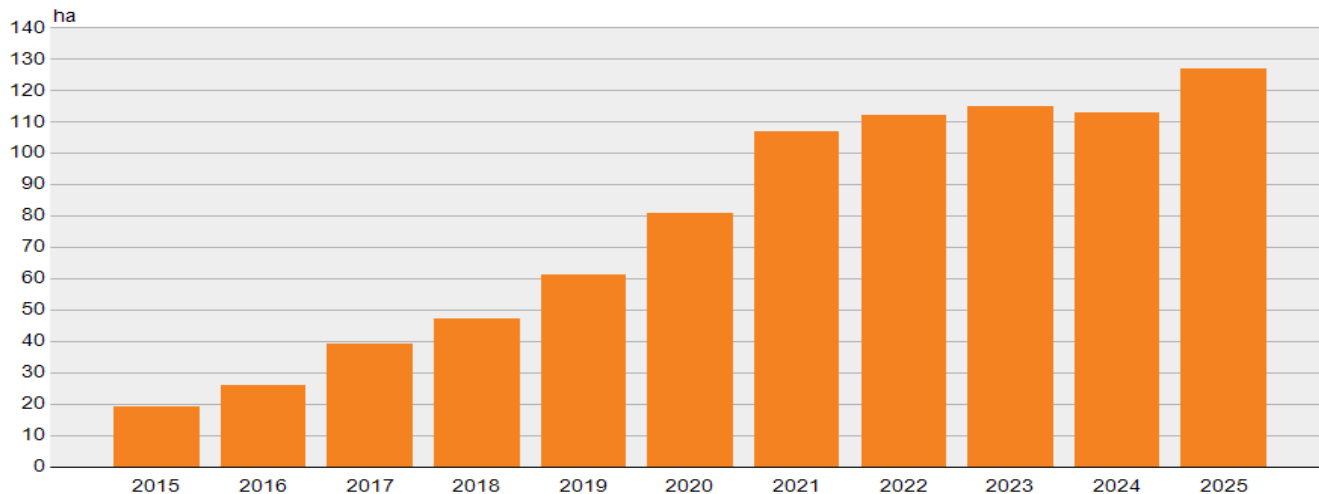
**Uusia lajeja
ammattiviljelyyn:**

- Päärynä
- Luumu
- Puutarhakarpalo

Karpaloinnovaatio-hanke

Tunneliviljely Suomessa, marjat (ha)

Luonnonvarakeskuksen puutarhatilastot 7.4.2026

Vuosi

A. Borshagovski, SML

Pölytystarve on kasvussa: Peltoviljely

Nykyinen tuotannon kasvu:

- **Rypsi** + syysmuotoiset lajikkeet
- **Härkäpapu**: kasviproteiinin omavaraisuuden lisääminen
- **Tattari**: gluteeniton vaihtoehto

Uusia lajeja ammattiviljelyyn:

- **Soija**: rehu, proteiini, öljy...
- **Pähkinät**

Kiitos!

Yhteystiedot

Sakari Raiskio, LUKE
sakari.raiskio@luke.fi
029 532 6454

Anna-Maria Borshagovski
anna-maria.borshagovski@hunaja.net
050 310 4018

Hankkeen nettisivut
<https://hunaja.net/liitto/hankkeet/mehivarma/>

